

titudinem, cum, ut L. 12. de *Gen.* c. 35. ait, anima sine corpore non possit substantiam DEI sic videre, ut Angeli vident, ob naturalem inclinationem ad suum corpus. S. THOMAS in hunc locum AUG. dicit, beatitudinem fore extensive majorem, cum gaudium etiam sit refundendum in corpus.

Inst. 3. S. BERN. 1°. Serm. 4. in festo SS. OO. *Interim sub CHRISTI humanitate feliciter Sancti quiescunt, in quam nimirum desiderant etiam Angeli ipsi prospicere, donec veniat tempus, quando non jam sub altari collocentur, sed exaltentur super altare.* (h. e., videant etiam Divinitatem.) 2°. Item Serm. 3. in eod. Festo dicit: *Jam multi in atriis stant, expectantes, donec recipiant corpora sua... in illam enim beatissimam ordinarie domum non intrabunt sine corporibus suis; ergo.*

R. ad 1. D. Sub humanitate CHRISTI, eamque intuentur secundum se precise spectatam N. Ut subsistentem in Verbo, sive ejus etiam Divinitatem, visione scil. simpliciter intuitiva, non tamen completa et consummata C. Hæc S. Doctoris mens sat liquet ex Serm. 2. de S. MALACH. in quo dicit: *Præsentis vividius est supplicare Majestati, nec jam in fide ambulas, sed in specie regnas.* Serm. 2. de S. VICR. ait: *Jam celos ingressus... vere nunc revelata facie speculatur gloriam DEI... beata visio, qua in eandem imaginem transformatur.* Ad 2. D. In atriis a cælo distinctis, et DEUM primum post resurrectionem visuras esse N. In atriis, quæ sunt ipsum cælum, in quo post resurrectionem DEUM videbunt visione perfecta et consummata, quæ ipsi dicitur domus DEI C. Atque hinc subdit I. c. *Neque præstari decet integram beatitudinem, donec sit homo integer, cui debetur.*

Inst. 4. S. CHRYS. hom. 42. in *Matth.* docet, justos statim a morte deferri in sinum ABRAHE, quem dicit, non esse in cælo; ergo non est certa traditio, cum tot SS. PP. dubie saltem loquantur.

R. N. C. S. CHRYS. videtur quidem dubius fuisse de loco, in quo persistent animæ justorum usque ad diem judicii, non tamen de earum beatitudine: dicit enim hom. 3. in ep. ad Philip. *Justi sive hic, sive in futuro seculo fuerint, cum Rege sunt, illic tamen magis ac propius, non per accessum ac fidem, sed facie ad faciem.* Dein tametsi PATRES hic fuissent dubii, primo attendenda est Traditio Ecclesiæ Rom., ut IREN. L. 3. *cont. hæc.* ait: hanc autem circa hoc punctum satis exploratam fuisse, constat ex GREG. M., qui L. 4. *Dial.* c. 25. ex professo id probat, et in Ps. 4. pœnitentia ait: *Beatitudo et animabus Sanctorum ante resurrectionem tribuitur, et corporibus nihilominus post judicium conferetur.* Non est opus, claram et apertam semper traditionem viguisse apud omnes PP., quia interdum insistitur fundamento, licet clara connexio non appareat, dum veniente ætate magis elucescat.

50. *Obj.* IV. Judicium bonorum et malorum futurum est in *novissimo die*; ergo et præmia ac pœnæ eousque differentur: quia alias frustra futurum esset judicium, si jam reddita essent præmia.

R. D. A. Judicium generale et palam sumendum erit in *novissimo die*. C. A. Particulare, in quo singulis reddatur secundum opera eorum N. A. Neque judicium generale futurum frustraneum erit, quia cedit ad manifestandam DEI justitiam et misericordiam, clarificandum filium hominis, laudem bonorum et ignominiam malorum, judicandum totum hominem.

Inst. 1. Anima CHRISTI ante resurrectionem suam non ascendit ad cælum, sed prius descendit ad infernum; ergo et omnes Sancti post mortem in inferno erunt usque ad resurrectionem: siquidem CHRISTI *requies, resurrectio et ascensio* fuerit exemplum nostræ.

R. D. A. Non ascendit ad cælum corporeum C. Ad cælum formaliter tale, scil. beatitudinem essentiali N. Deinde N. C. ob apertum discrimen inter Sanctos V. T. et N. T., quorum primis cælum clausum, secundis cælum apertum per CHRISTI passionem fuisse, scribit AUG. L. 20. de *Civ.* c. 19. Denique CHRISTI *requies, resurrectio et ascensio* est exemplar nostræ quantum ad corpus, quod quiescet in sepulchro, resurget et ascendet ad gloriam; non quantum ad animam: nam CHRISTI Anima non descendit ad inferos, ut nobis viam illuc demonstraret, sed ut inde *Patres* educeret.

Inst. 2. Videtur fieri injuria corpori, si anima prius, quam corpus, præmiatur; cum tamen utrumque ad meritum concurrat.

R. N. A. Tum quia corpus et anima faciunt tantum unum suppositum, unde corpus tanquam pars ex se non intelligens non habet jus contra animam, quod lædatur: tum quia anima proprie et principaliter est causa meriti: tum quia anima separata est capax gloriæ, non item corpus separatum.

Inst. 3. Dæmones non punientur ante diem judicii, ut colligitur ex *Matth.* 8. 29. *Luc.* 8. 31. et ex doctrina PATRUM; ergo nec impii punientur; nec boni præmiabuntur ante diem judicii.

R. N. A. Vide dicta superius. Id quidem verum manet, dæmonibus tempore judicii adhuc majora imminere tormenta per futuram in inferno detentionem perpetuam, quia tunc non poterunt amplius nocere hominibus, atque eorum fraudes et imbecillitas patebunt.

QUERES. An JOANNES XXII. tenuerit, animas hominum ante judicium extremum non videre intuitive DEUM.

51. R. I. JOANNES Papa nihil in hac materia *definivit*; testantur hoc: 1°. TT. Parisienses, qui a PHILIPPO VALESIO Rege Franciæ ad discutiendam hanc de animabus Beatorum controversiam congregati, in sua censoria animadversione anno 1333. edita ita scribunt: *Quidquid in hac materia JOANN. XXII. dixit, non asserendo seu opinando protulit, sed solummodo recitando.* 2°. Testatur hoc BENED. XII. in Const. sua cit. 3°. Testatur id ipse JOANNES, tum in epist. ad PHILIPPUM Franciæ Regem data, ubi dicit, se multa ex PATRIBUS attulisse pro ista sententia, nihil autem de suo dixisse: tum in Consistorio publico coram Cardinalibus habito, ut refert PROLOMÆUS LUCENCIS L. 24. hist. Eccl. c. 42. quamvis huic Papæ inimice favens.

52. R. II. Non constanter, nec revera tenuit hanc sententiam contrariam: 1um. constat ex ejus verbis, quæ pridie mortis suæ protulit, et BENED. XII. suæ Constitutioni inseruit: *Fatemur et credimus, quod animæ purgatæ, separate a corporibus sunt in cælo, cælorum regno et paradiso, et cum CHRISTO in consortio Angelorum congregatæ, et vident DEUM ac divinam essentiam facie ad faciem clare, in quantum status et conditio compatitur animæ separatæ.* 2um. colligitur tum ex dictis supra, tum ex ejus factis: nam 1°. misit pro-

fessionem fidei ad ARMENOS et PERSAS, in qua ponit verba CONCILII LUGDUN.: *Credimus illorum animas, qui post baptismum susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt: illas etiam, quæ post contractam peccati maculam vel in suis manentes corporibus, vel iisdem exutæ sunt purgatæ, mox in cælum recipi;* quibus cum dicuntur animæ in cælo esse, et pro usu illius temporis significatur animas videre DEUM, JOANNES revera Catholicum dogma tenuit. 2º. In Canonizatione S. THOMÆ AQUIN., S. LUDOVICI TOLOSANI, et S. THOMÆ HERFORDIENSIS idem dicit, eorum animas in cælo morari etc.

Si ais 1º. JOANNES P. pro sententia opposita scripsit librum: voluit libere de hac re disputari: id ipsum etiam petiit a Rege Franciæ; ergo tenuit illam sententiam.

R. D. A. Et hæc agendi ratio eo tendit, ut veritas vel potius certitudo magis innotesceret propter Græcorum dissensionem C. Secus N. Dein librum illum scripsit ante Pontificatum; insuper apud Regem Franciæ protestatus est, non misisse se GERARDUM *General. FF. min.*, et alios, ut hanc sententiam prædicarent. Denique ex his plus non inferitur, quam quod sententiæ oppositæ aliquando faverit.

Si ais 2º. OCKAMUS, MARSILIUS, GERSON, ADRIANUS VI., et CALVIN. testantur suis scriptis, JOANNEM eptasse, imo errorem definitivisse; ergo.

OCKAM. et MARSIL. LUDOVICO BAVARO Imperatori a JOANNE XXII. excommunicato et deposito fuere mancipati, adhæserunt Antipapæ NICOLAO V. ab Imperatore intruso, et multa ex professo tum contra Pontificem, tum contra Pontificiam Sedem impudenter et erronee scripserunt. GERSONEM (quem CALVINUS ineptissime dicit JOANNIS synchronum, cum tamen hic obierit an. 1334. juxta historicos omnes, GERSON autem modo natus sit an. 1363. juxta TRITHEM. de *Scriptoribus Eccles.*) nimia forsitan credulitas OCKAMO et MARSILIO adhibita perduxit ad illum errorem JOANNI affigendum. DE ADRIANO P. ait Emin. GOTTI T. L. *Veræ Eccles.* c. 11. §. 1. n. 6.: *Dicendus est is ita scripsisse, cum adhuc esset Theologus Lovan., et ejus opera, suscepto jam Pontificatu, sub ejus tunc Pontificis nomine iterum fuerunt impressa.* CALVINUM nequidquam moramur, cujus hic. quinque mendacia delegit BELLARM. de *Sanct. Beat.* c. 2.

Si ais 3º. JOANNES P. in tribus concionibus publice hunc errorem docuit, ut refert RAYNALDUS auctor cœvius ad an. 1331.: vetuit etiam, ne quis gradum Magisterii consequeretur in Acad. Paris., ni sacramento se obstrinxisset ad illud dogma defendendum, ut refert OCKAMUS: jussit adeo incarcerari et vexari eos, qui contrarium docuerunt ac prædicarunt; ergo.

R. N. A. Nam 1º. RAYNALDUS id solum testatur, quod jusserit Pontifex, ut Magistri Paris. quæstionem in utramque partem agerent, et neutrum pro fidei dogmate ante proponerent, quam a Sede Apost. fuerit hoc dogma declaratum. 2º. OCKAMUS, ut dictum, non meretur fidem. 3º. Non jussit, incarcerari eos, qui præcise contrarium docuerunt, sed qui illud ceu dogma fidei ante Ecclesiæ definitionem prædicarent, et contra sentientes hæreseos arguerent.

Si ais 4º. PHILIPPUS VALESIVS. graves minas intentavit JOANNI, nisi revocaret sententiam: atque is in duabus Declarationibus fidei expresse illam revocavit, prout refert PETRUS DE ALLIACO; ergo Pontifex erravit.

R. N. A. Nam 1º. PETRUS DE ALLIACO 70. annis vixit post JOANNEM, ac proin

deceptus inde videtur, quod minas intentatas GERARDO, qui sententiam de dilatione visionis beatificæ usque ad generale judicium publice prædicaverat Parisiis non sine multorum offensione et scandalo, in ipsum Pontificem detorsit: harum enim minarum nullam faciunt mentionem Scriptores cœvi, neque de illis conqueritur JOANNES in epist. ad PHILIPPUM Regem, sed tantum de minis intentatis contra Religiosos; et DD. Parisienses supra relati videntur contrarium insinuare. 2º. Non revocavit absolute, sed conditionate, si scilicet aliquid contrarium fidei dixerit; nihil autem ex privato etiam sensu suo dixerat asserens, sed ambigens, paratus, si quid contra veritatem dixisset, corrigere, imo actu corrigens; adeoque nullum ex ejus dictis et factis præjudicium Cathedræ Apost. sequitur. Id tamen fatendum est, JOANNEM P. plus æquo in erroneam illam sententiam propendisse, nec usum esse ea providentia, ut everteret malignam expositionem; quanquam si morte præventus non fuisset, re penitus discussa veritatem procul dubio definiisset, uti testatur BENEDE. XII. ejus successor.

§ III.

An justorum animæ nondum plene purgatæ in Purgatorii poenis detineantur?

53. *Nota.* Cum status gratiæ sanctificantis compatiatur reatum poenæ temporalis et culpæ venialis, possunt animæ justorum decedere vel sine utroque reatu; quo casu eas statim admitti ad visionem DEI, supra probatum est; vel cum alterutro, aut etiam utroque; quo casu non quidem damnari poterunt, quia juxta omnes certum est ac de fide, animas justorum, h. e. in statu gratiæ sanctificantis decedentes ab inferno liberas esse; sed nec gloriam statim adire, quia Apoc. 21. 27. *Nihil coinquinatum intrabit in regnum cælorum;* attamen cum illis jus ad gloriam maneat, quæ differri, non autem frustrari potest, quaeritur, an detur *Purgatorium*, id est, locus et status in altero seculo a loco et statu tam beatitudinis, quam damnationis distinctus, in quo animæ justæ reatum aliquem temporalem habentes, satisfaciendo solvant debitum residuum justitiæ divinæ? Præter veteres hæreticos, AERIUM, WALDENSES, APOSTOLICOS etc. *Purgatorium*, uti et suffragia pro mortuis respuit LUTHERUS, asserens, animas solum purgari in vita et in morte: CALVIN. L. 3. Inst. c. 5. § 6. dicit, *Purgatorium exiliare Satanae commentum, quod CHRISTI crucem evacuat, quod contumeliam misericordiae DEI non ferendam irrogat, quod fidem nostram labefacit et evertit.*

54. *Dico.* Datur *Purgatorium*, in quo animæ justæ nondum plene purgatæ satisfaciantur.

Prob. I. ex V. T. 2. Mach. 12. 46. dicitur: *Sancta ergo et salubris est cogitatio, pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur.* Horum verborum sensus non est, quod Judas jusserit orare pro mortuis, *ut resurgant;* sed iste: Judas religiose cogitans de futura resurrectione, ac proin de immortalitate animæ, at formidans, ne animæ interfectorum propter peccatum aliquod in alio seculo puniantur, jussit pro iis orationes offerri et sacrificia, *ut a peccatis solvantur.* Ideo autem v. 43. et 44. simul memorantur resurrectio mortuorum, atque animæ immortalitas, quia cum anima sit pars hominis et quidem ceu

forma corporis, non est verisimile, quod Deus voluerit animam perpetuo vivere sine corpore. Hinc CHRISTUS Matth. 22. ut probaret resurrectionem contra Sadducæos, ego, inquit, sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob, ac subiungit: non est Deus mortuorum, sed viventium; inde vero non potuisset inferre, ergo mortui resurgunt, nisi supponatur, quæstionem de resurrectione corporum et immortalitate animarum pro una eademque accipi: posset namque alias negari consequentia, quia Deus esset Deus viventium, siquidem animæ vivant, quamvis corpora non resurgant. V. num. 60. Inst. 3.

CHRYS. hom. 32. in Matth. usus est Tob. 4. 18. ad stabiliendam hanc veritatem: Panem tuum et vinum tuum super sepulturam iusti constitue, et noli ex eo manducare et bibere cum peccatoribus. ORIGEN. hom. 25. in Num., AMBROS. in Ps. 36. et 118. adducunt Ps. 65. 12. Transivimus per ignem et aquam, et eduxisti nos in refrigerium, intelligentes per aquam Baptismum, per ignem Purgatorium. AUG. L. 20. de Civ. c. 25. illud Isa. 4. 4. Lavabit Dominus sordes filiorum et filiarum Sion, et sanguinem emundabit de medio eorum spiritu iudicii et spiritu combustionis, de Purgatorio explicat.

Prob. II. Ex N. T. 1°. Matth. 12. 32. ait CHRISTUS: Qui autem dixerit verbum contra SPIRITUM S., non remittetur ei, neque in hoc seculo, neque in futuro; ergo peccata quædam in futuro seculo remitti possunt per suffragia Ecclesiæ: ita inferunt S. AUG. L. 42. de Civ. c. 24. et L. 6. in Julian. c. 5., GREG. P. L. 4. Dial. c. 39., BEDA in c. 3. Marci, BERN. hom. 66. in Cantic., qui hoc uno textu usus est contra præsentem hæresin sui temporis. 2°. Luc. 12. 58. et Matth. 5. 25. et 26. Esto consentiens adversario tuo cito, dum es cum eo in via, ne forte tradat te adversarius iudici, et iudex tradat te ministro, et mittaris in carcerem. Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem; intelligitur autem per viam vitam, per adversarium lex DEI vel conscientia, per iudicem CHRISTUS, per ministros Angeli boni vel mali, per carcerem infernus, in quo tamen aliæ mansiones sunt pro damnatis, aliæ pro purgandis, per quadrantem ultimum peccata minuta; ex quo loco Purgatorium inferunt TERTULL. L. de anima c. 17., CYPR. L. 4. ep. 2., ORIGEN. hom. 35. in Luc., HIER. in c. 5. Matth. 3°. Item 1^a. Cor. 3. 12. etc. Si quis super fundamentum hoc superædificat aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fœnum, stipulam: uniuscujusque opus manifestum erit: dies enim Domini declarabit, quia in igne revelabitur, et uniuscujusque opus, quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manserit, quod superædificavit, mercedem accipiet; si cuius opus arserit, detrimentum patietur: ipse tamen salvus erit, sic tamen, quasi per ignem.

Intelliguntur hic per fundamentum CHRISTUS, per ædificantes Apostoli, vel ii, qui fidem CHRISTI deferunt ad populos Evangelii ignaros; per aurum, argentum et lapides pretiosos doctrina utilis utiliter et cum bono exemplo proposita; per ligna, fœnum et stipulam doctrina curiosa, inutilis et sine fructu proposita; per diem Domini dies iudicii vel particularis, vel ut plerique volunt, universalis, ut sensus sit: salvus erit, ut illi, qui per ignem transierunt; ex quo, cum duntaxat manifestatur publice in extremo iudicio, neutiquam sequitur, quod nullus Sanctus ingredi possit in cælum ante diem extremi iudicii, id quod damnatum a Conc. Flor.; per ignem opus probantem severum DEI iudicium omnia examinans, non vero ignis purgans et affli-

gens, tum quia opera igne materiali examinari non possunt, et Apostolus aperte distinguens inter opera et operantes, hos dicit per ignem, h. e. Purgatorii transire, et illa per ignem, h. e. iudicii probari: tum quia sequeretur, omnes etiam sanctissimos transire et salvari per ignem Purgatorii, cum per ignem, de quo hic sermo est, omnes probentur: tum quia iudicium Dei rectissime vocatur ignis, utpote purissimum, celerrimum, efficacissimum, et maxime penetrativum, Dan. 7. Malach. 3. Hebr. 12.; tandem per ignem, per quem transiens salvus erit, ignis Purgatorii. Hoc loco utuntur AMBR., HIER., AUG., GREG. M.

Denique 1^a. Cor. 15. 20. Quid facient, qui baptizantur pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? ut quid baptizantur pro illis? Intelligitur hic baptismus lacrymarum et pœnitentiæ per orationes, jejunia et elemosynas, ita ut sensus sit: quid facient, qui orant, jejunt, et affligunt se pro mortuis, si mortui non resurgunt? ita exponunt EPHREM in suo Testam., PETRUS CLENIAC. contra PETROBRUS., DIONYS., HUGO et alii in hunc locum.

SS. Obj. I. Ex verbis CHRISTI Matth. 12. 32. non sequitur: peccatum in Spiritu S. non remittitur in futuro seculo; ergo quædam alia remittuntur in altero seculo, cum ex negatione non sequatur affirmatio.

R. D. A. Non sequitur secundum leges dialecticæ C. A. Secundum leges prudentiæ N. A. Ineptus esset divisio a CHRISTO facta, si alterutrum membrum non subsisteret, sive si nullum daretur peccatum in futuro seculo remissibile; sicut inepte quis diceret: neque in hoc seculo nubam, neque in futuro, quia in futuro nullæ erunt nuptiæ. Adde, quod, cum dixisset CHRISTUS Joann. 18. 36. Regnum meum non est de hoc mundo, PILATUS intulit v. 37. Ergo Rex es tu? quam illationem CHRISTUS approbavit, et non respondit, affirmationem ex negatione non recte sequi.

Inst. 1. Potuisset CHRISTUS dicere: Hoc peccatum nec in hoc seculo, nec in inferno remittetur, quin tamen hinc colligere possemus peccata remitti in inferno; ergo a pari.

R. N. C. primum enim fuisset ineptum, tum quia opponeretur tempus loco, scil. seculum inferno; tum quia constat, non fieri remissionem in inferno; horum autem neutrum de secundo dici potest.

Inst. 2. τὸ neque in hoc seculo, neque in futuro, significat idem, ac in æternum, juxta illud Marci 3. 29.: Non habet remissionem in æternum: atqui τὸ æternum significat hic tantum tempus præsentis vitæ, sicut PETRUS dixit CHRISTO Joan. 13. 8. Non lavabis mihi pedes in æternum; ergo.

R. Tr. M. Quia MARCUS fuit compendiator MATTHEI, proin ille ex hoc tanquam copiosiore potius explicari debet. Adhæc CHRISTUS id dixit, vel ut habet Matthæus, vel ut habet Marcus, vel ut habet uterque? si primum et ultimum, habetur intentum: si secundum, quod probabile non est; ergo Matthæus duce Spiritu S. exposuit verba Christi, et si non inepte exposuit, indicavit, aliqua peccata dimitti in futuro seculo. Atque sic recte SS. Patres ex hoc modo loquendi, neque in hoc, neque in futuro seculo, inferebant, esse peccata post hanc vitam remittenda. N. m. et parit. τὸ in æternum apud MARCUM ut sumatur proprie, debet sumi et pro hoc et pro futuro seculo; quod autem τὸ in æternum a PETRO prolatum sic sumi non possit, habetur ex eo,

quia in futuro seculo non lavantur pedes, et *Le hólam* phrasi hebraica passim durationem longi temporis sonat.

Inst. 3. CHRISTUS hic loquitur de remissione culpæ; ergo nihil exin probatur pro remissione pœnæ in *Purgatorio*.

R. D. A. Loquitur de remissione culpæ peccati venialis C. Tantum de remissione culpæ, et non simul de remissione pœnæ peccati mortalis N. Sensus CHRISTI est hic: peccatum in Spiritum S. nec quoad culpam, nec quoad pœnam, nec in hoc, nec in futuro seculo remittetur, cum e contra alia peccata vel remittantur in hoc seculo quoad culpam et pœnam saltem æternam simul, vel in futuro remittantur quoad culpam et pœnam simul, ut sunt venialia, vel in futuro tantum remittantur quoad pœnam, ut mortalia.

Inst. 4. CHRISTUS hic comparat alia peccata mortalia cum peccato graviore in Spiritum S.; ergo si negaret peccatum in Spiritum S. remitti in futuro, assereret alia minora quidem, sed tamen mortalia ibidem remitti: atqui hoc etiam juxta nos est falsum; ergo.

R. D. seq. Assereret peccata licet minora, sed tamen mortalia ibidem remitti quoad pœnam, et sic compleri quoad remissionem C. Quoad culpam N.

Inst. 5. CHRISTUS duntaxat dicere vult, quod blasphemia in Spiritum S. in hoc judicio, et in novissimo non remittatur; et Luc. 12. 10. solummodo dicitur, quod non remittatur: sed ita nulla fit mentio *Purgatorii*; ergo.

R. Ad 1. T. M. N. m. nam quinam erunt, quibus hic non est remissum, et in judicio remittetur? nonne illi, qui aut venialium purgatione indigent, aut solius pœnæ debitores erunt? qui enim hinc cum injustitia decedunt, certe in judicio non absolventur. Ad 2. Lucas modo loquendi apud Hebræos usitato solum indicat, quod blasphemia in Spiritum S. difficulter remittatur.

56. *Obj.* II. Eccles. 11. 3. dicitur: *Si ceciderit lignum ad Austrum aut ad Aquilonem, in quocumque loco ceciderit, ibi erit*; non igitur datur locus tertius, seu *Purgatorium*.

R. 1º. Sensus litteralis agit de morte hominis, et est hic: Sicut lignum aliquando cadit, et ibi manet ac putrescit, ubi cecidit: sic homines necessario moriuntur, et si mortui fuerint, *per se* nunquam resurgent; unde textus hic contra nostram quæestionem nihil probat.

R. 2º. Etiamsi textus intelligendus sit de altera vita, nihil nobis officit: nam 1. per hoc non evertitur *limbus Patrum*, qui ante CHRISTUM pie defuncti sunt, nec ad infernum tamen aut cælum devenierunt; ergo nec evertitur *Purgatorium*. 2. Etiam qui sunt in *Purgatorio*, pertinent ad cælum, quo purgati ascendent; ergo post mortem non erit nisi duplex status perpetuo mansurus.

Inst. 1. In Scriptura duo tantum ordines hominum reperiuntur, quorum uni dicit CHRISTUS Matth. 25. 34.: *Venite benedicti*, alteri v. 41.: *Ite maledicti*; item Marci 16. 16.: *Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit, qui vero non crediderit, condemnabitur*; ergo.

R. D. A. Duo tantum ordines sunt in extremo judicio C. A. Statim post mortem *Subd.* Perpetuo mansuri C. Nequidem ad tempus ab aditu felicitatis suspendendi N.

Inst. 2. Post fidelium mortem statim erit præmium, merces et gloria:

nam. Ps. 126. 2. et 3. dicitur: *Cum dederit dilectis suis somnum, ecce hæreditas Domini*. 2º Cor. 5. 1. *Si terrestris domus nostra hujus habitationis dissolvatur: habemus domum non manufactam, æternam in cælis*. Denique CHRISTUS latroni extrema hora converso dixit Luc. 23. 43. *Hodie mecum eris in paradiso*; ergo.

R. N. A. Hoc enim nec in primo, nec in secundo textu asseritur, cum post mortem possit esse hæreditas Domini, et habitatio æterna in cælis, quin statim a Beatis adeatur. Primus autem spectat etiam ad resurrectionem generalem: secundus tantum probare intendit, cælum non patere ante mortem: tertius vero recenset privilegium paucorum, quo nec legem facit pro omnibus, nec etiam similitudinem operum et meritorum apud omnes reperit.

Inst. 3. Apoc. 14. 13. dicitur: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur; amodo jam dicit spiritus, ut requiescant a laboribus suis: opera enim illorum sequuntur illos*; ergo justii omnes statim post mortem præmiantur.

R. N. C. Nam vel *amodo* non designat tempus a morte, sed a fine judicii extremi, ut textus hujus capituli exigit, et S. ANSELMUS advertit: vel textus loquitur de viris omnino perfectis, ac præsertim Martyribus, non autem de omnibus justis, ut exponit RICHARD. A S. VICT. D. THOMAS id explicat de laboribus hujus vitæ, a quibus justii quiescunt post hanc vitam, nondum tamen a pœnis, donec plene purgentur, ubi opera eorum sive retributio sequetur illos.

Inst. 4. Peccatoribus conversis nihil restat solvendum, Ezech. 18. 8. *Cum aversus fuerit impius ab impietate sua, omnium iniquitatum ejus non recordabor: nec cum peccato decedentibus aliquid proderit, ut intelligitur ex Eccles. 9. 10. Quodcumque facere potest manus tua, instanter operare, quia nec opus, nec ratio, nec scientia erunt apud inferos*.

R. N. utrumque. Per primum textum tantum intelligitur reconciliatio hominis cum DEO, et remissio pœnæ æternæ, non autem omnis etiam pœnæ temporalis; cum DAVID etiam post remissum sibi peccatum a DEO castigatus fuerit. Per secundum solum innuitur, non esse in altera vita locum merendi, quod ultro concedimus, cum animæ in *Purgatorio* non mereantur, sed satisfaciantur.

57. *Obj.* III. S. CYPR. ad DEMETRIAD. ait: *Quando isthinc excessum erit, nullus jam pœnitentiæ locus est, nullus satisfactionis effectus*; ergo.

R. D. A. Nulla erit pœnitentia, nulla satisfactio, quæ impetretur remissio culpæ, et quidem mortalis C. A. Qua remittatur pœna, aut fiat satisfactio pro culpa veniali N. A. Primum hic negasse S. CYPRIANUM, constat ex contextu. Idem respondetur ad textum CHRYSOST. hom. 2. de Laz., ubi de *Eputone* in peccato mortali mortuo loquitur; nec non ad textum AMBROSII L. de bono mortis. c. 2. ex simili ratione, quæ patet ex contextu.

Inst. I. S. HIER. in c. 9. Amos ita habet: *Quando anima vinculis corporeis lacata, volandi, quo velit, habuerit libertatem, aut ad inferna ducetur.... aut certe ad cælestia sublevabitur*; ergo.

R. S. PATER loquitur hic de solutione animæ per meditationem, non per mortem, prout clarum est ex subnexis. Si tamen quis intelligat de solutione per mortem, cælum aut infernum dicimus futurum esse locum perpetuæ